

Heb jij Eigendom?

Introductie

De motor van de geschiedenis zit in de sociaal-economische omstandigheden die er bestaan. Die omstandigheden zijn een enorm belangrijke factor in de vorming van onze gedachten en het sturen van onze gevoelens. De economische omstandigheden bepalen onze positie in deze zeer gelaagde samenleving. De sociale omstandigheden sturen de manier waarop wij reageren op onze economische omstandigheden. Wij worden, in scholen, door vrienden en familie, en door de reguliere media gesocialiseerd met ideeën over rechtvaardigheid, wie wij zijn, en wat wij kunnen. Die ideeën, samen met onze economische omstandigheden, bepalen wat voor ons mogelijk is. Dat betekent niet dat wij geen eigen, vrije wil zouden hebben. De ideeën waarmee wij zijn gesocialiseerd bevatten veelal tegenstellingen. Zelfs als er een gesloten, eenduidig, en niet-contradictoir ideeënstelsel denkbaar is dan moet dit stelsel nog steeds reageren op de economische omstandigheden. De economische omstandigheden zijn continu veranderlijk, onder andere door de grote invloed van natuurlijke fenomenen. Dat eenduidige ideeënstelsel kan dan ook alle vormen van tegenstellingen blijken te hebben in het licht van de veranderende economische omstandigheden waar het op moet reageren. De mate van succes van een vorm van socio-economische organisatie van onze samenleving kunnen we dan ook baseren op de manier dat het sociale en het economische in reactie zijn op elkaar en welke effecten dit heeft op ons.

Een onderdeel van onze huidige sociale ideeënstelsel is het idee van eigendom. Wij groeien op in een wereld waar eigendom geheiligd wordt met de wet en in verschillende ideologiën. Het bestaan van eigendom is daarom van enorm belang in de vorming van ieder van ons. Veel mensen zullen het eigendom dan ook beschermen. Om deze redenen moeten we dan ook duidelijk vragen wat het idee van eigendom precies in houdt, wie aanspraak kunnen maken op eigendom, en of het waardevol is om het idee van eigendom te beschermen.

Wat is Eigendom?

De huidige vorm van socio-economische organisatie is gebouwd op eigendom. Eigendom betekent de mogelijkheid voor iemand om een recht te hebben op datgene wat die persoon niet zelf gebruikt. Datgene wat iemand wel zelf gebruikt noemen is namelijk bezit. Bezit betekent bijvoorbeeld dat het land wat iemand zelf verbouwt in hir bezit is. Wanneer echter die persoon stopt met dat land te verbouwen, of op enige andere manier te gebruiken, dan vervalt dat bezit. Het wordt dan weer publiek en vrij voor het gebruik van de volgende persoon die dat wil. Toch zien we dat er mensen zijn die een recht eisen op land wat ze niet zelf gebruiken. Ze kunnen anderen dan bijvoorbeeld verplichten huur te betalen voor het gebruik van het land en het is ook mogelijk om anderen te verbieden dat land te gaan gebruiken. Dat is eigendom. Dat is de rede dat bruikbaar land braak kan liggen, en dat op veel plekken ook doet.

Eigendom is geen natuurlijk recht, hoewel sommigen dat wel durven te stellen. Het is niet natuurlijk dat er huisbazen bestaan die anderen verplichten om hir geld

te betalen simpelweg om gebruik te mogen maken van een appartement, en dat vaak tegen exorbitant hoge prijzen. Die gebouwen worden gebouwd door de samenwerking van een grote groep arbeiders: electriciëns, timmermensen, metselaars, en anderen op de bouwplaats. Om überhaupt met de bouw van een gebouw te beginnen is eerst de expertise van een architect nodig geweest die zijn kennis baseert op eeuwen aan technische ontwikkeling. Die ontwikkeling is zelf al een samenkomst van de kennis die ontdekt is door natuurkundigen, chemici, biologen, en vele andere wetenschappers. Van Galileo tot nu hebben ontelbaar veel mensen die ontwikkeling voortgestuwd. Om de bouw van een gebouw te beginnen hebben vele duizenden arbeiders al werk moeten verrichten. Van mensen die de machines maken die gebruikt worden in constructie van de vrachtwagens en treinen tot aan mijnwerkers en houthakkers. Om de constructie van één enkel huis te kunnen ondernemen moeten duizenden arbeiders samen werken om de kennis en arbeid die vergaard is in eeuwen van ontwikkeling te laten verzoenen met hun hedendaagse arbeid. Deze arbeiders worden een schamel loontje voor hun arbeid betaald. Uit het hele monsterverbond voor het bewerkstelligen van dit project blijkt, uiteindelijk, slechts een persoon, of een kleine groep, het eigendom te krijgen. Deze ene persoon of kleine groep hebben normaliter zelf niets meer gedaan dan simpelweg een bevel gegeven of geld beschikbaar gemaakt. Ze hebben geen arbeid verricht maar houden wel het recht op eigendom. Het effect is dan ook dat de meeste arbeiders die meewerken aan de bouw van de meeste gebouwen nooit zelf van die gebouwen gebruik zouden kunnen maken. De huur is te hoog, ze worden niet kredietwaardig geacht door de banken, of ze zouden het met nog geen leven aan loon kunnen betalen.

Zo werkt eigendom. De productie van alles komt voort uit de vrijwillige en gedwongen samenwerking van miljarden mensen die allemaal naast elkaar produceren. De enige rede dat de meesten in deze samenwerking kunnen meedoen is omdat de mensen mét eigendom producerende mensen nodig hebben om dat eigendom in beweging te zetten voor de productie van nieuw en meer eigendom. De arbeidende mens heeft namelijk geen toegang tot de benodigdheden van productie omdat deze in eigendom zijn van de eigenaars. Zo is bijvoorbeeld ook een significant deel van het voedsel op aarde in eigendom van een kleine groep multi-nationals. Mars, Unilever, Friesland-Campina, en Chiquita zijn bedrijven die jaarlijks miljarden aan omzet draaien en een grote hoeveelheid van de markt controleren. Zij verplichten mensen te betalen voor de producten die zij in eigendom hebben waardoor, voor ons, de noodzaak ontstaat om geld te vergaren. Hetzelfde is nodig voor die huizen, ons vervoer, en vrijwel alles wat wij in het leven moeten gebruiken om te kunnen overleven. Wij kunnen niet zelf, onder eigen keuze en bestuur, onze benodigdheden produceren omdat anderen de benodigdheden van productie in eigendom houden. In plaats daarvan moeten wij dus gaan bedelen om een inkomen. Wanneer er geen banen beschikbaar zijn dan moeten we hopen dat we nog een uitkering krijgen. Lukt dat niet, dan blijft straatbedelen, wat meestal per Algemene Plaatselijke Verordening is verboden, bijna als enige optie over. Dit is het belangrijkste effect van eigendom: de meeste mensen op aarde worden gedwongen om te bedelen voor kleine beetjes geld van een baas, als die baas geen plek voor ze heeft moeten ze creperen of geluk hebben dat ze in een land met een uitkering wonen. Op deze manier mensen tot economisch productieve activiteit dwingen heeft niets te maken met onze sociale

noodzaak, en alles te maken met sociale dwang. Onze noodzaak is het verkrijgen van voedsel, onderdak, en dergelijken. De dwang is dat we dat niet zelf kunnen omdat eigendom dat ons verbiedt.

Dat is de gehele moraliteit van het eigendom. Zij die eigendom hebben kunnen anderen verbieden van dat eigendom gebruik te maken. Als al het land, of het overgrote merendeel, in eigendom is van individuen of de staat dan kunnen wij gedwongen worden om voor de eigenaars activiteiten te verrichten. Als alle, of het merendeel, van de middelen van productie in eigendom zijn van individuen of de staat dan kunnen wij ook daar gedwongen worden om voor de eigenaars te produceren. Eigendom is niet, zoals cronies¹ en neo-liberalen dit beweren, het begin van vrijheid; het is het einde van vrijheid. Het ketent ons aan de wensen van de eigenaars, zij het politici, kapitalisten, of Grote Leiders.

Huisje, Boompje, Beestje

Er werd ooit gezegd dat “de simpele arbeider die niets anders bezit dan zijn eigen handen, heeft niets te verkopen dan zijn arbeid (Turgot, geciteerd in *The Capitalist System*, Michael Bakunin).” Tegenwoordig wordt er echter steeds meer gepraat, door arbeiders, over eigendom. Mensen die het eigendom proberen te bekritisieren krijgen regelmatig tegenwerpingen in de zin van: “als je maar van mijn eigendom af blijft, daar heb ik mijn leven lang hard voor gewerkt.” De specifieke eigendommen die hier bedoeld worden zijn vaak een eigen huis, een eigen auto, maar ook kleinere goederen zoals kleding. Deze tegenwerping, in en op zichzelf, miskent helaas sowieso de kritiek op eigendom; namelijk dat het de rede is dat wij verplicht worden om ons hele leven lang voor een baas te werken. Toch komt dan ook meteen de vervolgvraag: hebben arbeiders überhaupt wel eigendom?

Eigendom onderscheidt zich dus van bezit doordat bezit vervalt wanneer je iets niet meer gebruikt. Een eigen auto en een eigen huis, wanneer die gebruikt worden door een persoon, zijn in het bezit van die persoon. Wettelijk gezien dit wel geheiligd worden als zijnde eigendom, maar arbeiders gebruiken hun huis alleen om, samen met een eventueel gezin, zelf in te leven. De auto wordt gebruikt als eigen vervoersmiddel. Het huis wordt vrijwel altijd met een hypotheek gekocht en autos regelmatig op de pof.² In principe is een huis wat gekocht wordt met een hypotheek dan ook een huis wat van de bank gehuurd wordt en waarbij de huur na bepaalde tijd niet meer hoeft te worden betaald. Ten tijde van de hypotheek is het huis echter nog in deeleigendom van de bank. Hetzelfde geldt, in principe, met autos die met een lening betaald worden. Om nog maar niet te spreken over de grote hoeveelheid mensen aan wie geen hypotheek wordt verstrekt en geld helemaal moeten weg gooien door de verplichting om huur te betalen voor hun woonruimte. Als alles afbetaald is maakt dit echter de huizen en dergelijken nog geen eigendom, het blijft bezit. Om eigendom te worden moeten goederen ook als eigendom worden gebruikt. Slechts zodra de arbeider een nieuw huis koopt en hier andere huis besluit te verhuuren of bewust leeg laat staan treedt deze persoon niet meer op als bezitter, maar als eigenaar.

¹Mensen die geloven dat kapitalisme zonder de Staat het goede zou brengen.

²69% zou met een lening gefinancierd worden aldus <http://www.geldlenen.nl/geld-lenen-voor-een-auto/> (December 2015).

Wanneer het recht op eigendom echter niet meer bestaat verandert dat niets aan het recht op bezit. Expropriatie, het ontdoen van eigendom, betekent niet dat de arbeiders uit hun huizen worden getrokken. Dat is wat de politie doet als iemand hir huur of hypotheek niet meer kan betalen en de huisbaas of bank besluit om een beroep te doen op hun eigendom. Expropriatie betekent niet het einde van het recht op bezit wat arbeiders hebben op hun huizen, gehuurd of gekocht, maar het einde van de huur en de hypotheek. Alle bezittingen die arbeiders en arbeidslozen nu hebben, hebben ze bij de gratie van de bazen en de staat. Zodra de bazen besluiten dat een arbeider niet langer nodig is komt die arbeider in steeds groter groeiende problemen. Ook proberen de bazen op elke manier de lonen te drukken om zo meer winst te maken. De staat voegt vervolgens belediging aan de pijn toe door arbeiders in de dwangarbeid³ te forceren. Wanneer de bureaucraten zien dat ze er mee weg kunnen komen om meer van arbeidslozen en arbeiders af te nemen, zullen ze dit doen. Het eigendom heeft ons alleen maar afhankelijk gemaakt van de eigenaars. Expropriatie maakt ons afhankelijk van onszelf, ons eigen initiatief, en de solidariteit die wij met en jegens elkaar kunnen uitdragen.

Conclusie

Het idee van eigendom bestaat dus louter en alleen om andere mensen te ontdoen van bezit. Het eigendom, beschermd door de structuren van de verscheidene staten, maakt het onmogelijk voor het overgrote meerendeel van de wereldbevolking om zelf in hun levensbehoeften te voorzien. In plaats daarvan moeten mensen bedelen om banen of aalmoezen. Zelfs als de werknemer de volledige waarde van hir arbeid zou worden betaald, en die waarde exact bepalen is zelf al onmogelijk, kan de werknemer nog steeds ontdaan worden van hir inkomsten op wens van de eigenaar.

De tegenwerping dat arbeiders tegenwoordig ook eigendom hebben houdt niet stand wanneer we bekijken wat eigendom precies is. Arbeiders hebben bezittingen die, op wettelijke manier, geheiligd worden als eigendom. Arbeiders gebruiken hun bezittingen echter niet als eigendom. Ook kunnen die bezittingen afgenomen worden zo snel als dat een hypotheek, een lening, of rekeningen niet meer betaald kunnen worden. Het verliezen van een baan kan dan ook het verliezen van al deze bezittingen betekenen. Mensen die arbeidsloos zijn moeten bij de staat of bij anderen bedelen. In een socio-economische organisatie gebouwd op eigendom leven alle mensen die geen eigendom hebben constant met een zwaard boven hun hoofd. Het touwtje kan elk moment door de eigenaars worden doorgeknipt.

Het feit dat eigendom het overgrote meerendeel van de bevolking in een economische dwangbuis stopt is de eeuwig voortdurende zonde van het eigendom. Eigendom kan dan ook geen methode van bevrijding zijn. Arbeiders en arbeidslozen kunnen alleen bezit hebben, zodra ze eigendom verschaffen beginnen ze de klim naar een andere klasse. Om die klim te maken zullen ze hun eigendom moeten gebruiken om als onderdrukkers te gaan handelen door anderen te verplichten hen voor het gebruik te betalen. In plaats van er naar te streven zelf een onderdrukker te worden is het beter te streven naar expropriatie. We moeten niet onszelf willen bevrijden door over

---

³Het zogenaamde “werken met behoud van uitkering” en het “participeren.”

anderen heen te lopen; we moeten onszelf willen bevrijden samen en tegelijkertijd met anderen.

Aanbevolen Literatuur

- [1] Alexander Berkman. ABC van het anarchisme. Utrecht Amsterdam: Kelderuitgeverij De Vooruitgang, 2003. ISBN: 9789080773417.
- [2] Pierre-Joseph Proudhon. Wat is eigendom? Utrecht: Uitgeverij IJzer, 2015. ISBN: 9789086841080.